

М. В. Волкова, Р. Ф. Гонгало ; МОН України ; НУ ОЮА. Одеса : Фенікс, 2015. С. 108–109.

6. Козлов А. Судова реформа очима громадян: що може позитивно вплинути на довіру до суду? Результати опитування, червень, 2019. Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. 15 с. URL: <https://dif.org.ua/uploads/pdf/1586001320645d6703688fd7.52181193.pdf> (дата звернення: 01.12.2025).

7. Київський міжнародний інститут соціології: Динаміка довіри соціальним інституціям у 2021-2024 роках Пресреліз підготовлений виконавчим директором КМІС Антоном Грушецьким. 09.01.2025. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1467&page=1> (дата звернення: 01.12.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-589-4-8>

ОКРЕМІ ПРОГАЛИНИ ПРИ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Боровик Андрій Володимирович

доктор юридичних наук, професор, відмінник освіти України,

академік Академії адміністративно-правових наук,

віце-президент з наукової роботи

Науково-дослідний інститут публічного права

м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0003-1834-404X

Як зазначено в ст. 13 Конституції України, земля та інші природні ресурси є об'єктом права власності Українського народу. При цьому власність зобов'язує та не повинна використовуватись на шкоду людині і суспільству.

Для забезпечення вказаних концептуальних положень у чинному Кримінальному кодексі України передбачено як спеціальний інститут права (розділ VII Особливої частини даного Кодексу «Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності»), так і відповідні норми в інших галузях кримінально-правової охорони об'єктів власності, які у тому числі стосуються сільського господарства [1, с. 461-538].

Враховуючи це, у кримінальному праві з метою постійного удосконалення Закону України про кримінальну відповідальність з питань запобігання та протидії злочинності у галузі сільськогосподарської діяльності розроблені різноманітні

класифікаційні групи норм Кримінального кодексу, які мають відношення до досліджуваної у даній науковій статті проблематики.

Зокрема, за об'єктом посягань кримінальні правопорушення у галузі сільського господарства можна поділити на такі види:

1) кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (ст.ст. 200, 201³, 201⁴, 204, 205¹, 206, 206², 209, 209¹, 210, 211, 212, 212¹, 219, 222, 222¹, 227, 229, 231, 323, 232¹, 233 Кримінального кодексу України);

2) кримінальні правопорушення проти довкілля (ст.ст. 236, 237, 238, 239, 239¹, 239², 241, 242, 243, 245, 247, 251, 252, 254 вказаного Кодексу);

3) кримінальні правопорушення проти власності (ст.ст. 185, 187, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 196, 197, 197¹, 198 цього ж Кодексу);

4) кримінальні правопорушення в інших сферах суспільної діяльності.

Як показує практика, при внесенні відомостей у Єдиний реєстр досудових розслідувань (ЄРДР) (ст. 214 Кримінального процесуального кодексу (КПК)) [2]; здійсненні кваліфікації кримінальних правопорушень [3], а також вчиненні інших слідчо-судових дій, передбачених законом, відповідні прокурори за основу беруть ті об'єкти, які є більш цінними у системі суспільних відносин. У зв'язку з цим такою «куцою» (незначною у структурі злочинності) є щорічна кількість облікованих правопорушень у галузі сільського господарства. Більш того, у ЄРДР саме тому відсутні відомості про конкретно вчинені суспільно небезпечні діяння (постатейно по чинному Кримінальному кодексу), що без сумніву, слід віднести до так званих правових прогалин [4, с. 271-275], які знижують рівень запобігання та протидії цим кримінальним правопорушенням, у тому числі й шляхом нейтралізації, блокування, усунення тощо детермінаційного комплексу причин і умов, що сприяють їх вчиненню у галузі сільського господарства [5, с. 191-192].

Результати даного наукового пошуку свідчать про те, що певні прогалини і колізії з означеного питання мають місце і при класифікації на доктринальному рівні кримінальних правопорушень, які вчиняються у даній сфері суспільних відносин, за іншими критеріями (за формою вини, способом реалізації протиправних намірів, суб'єктом злочину, т. ін.) [6, с. 110-113].

З огляду на це, внесення змін і доповнень у Положення про ЄРДР є очевидним, а також об'єктивно обумовленим як з точки зору практики, так і у контексті уніфікації та організації комплексних наукових розробок з означеної тематики дослідження.

Література:

1. Кузьменко Г.О., Телендій А.А. Вплив війни на аграрний сектор України: виклики та роль державного управління у відновленні галузі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Том 35 (74) № 5 2024. С. 22-29. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/5_2024/6.pdf.
2. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: Наказ Офісу Генерального прокурора від 30.06.2020 №298. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
3. Основи кваліфікації злочинів: навч. посіб. / М. І. Панов, І. О. Зінченко, О. О. Володіна та ін.; за заг. ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2014. 368 с.
4. Теорія держави і права: підручник / за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2014. 368 с.
5. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3-х кн. Київ: Видавничий дім «Ін Юре», 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.
6. Германов О. П. Класифікація правопорушень у сфері земельних відносин. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Т. 2. Вип. 1 (22). С. 110-113. URL: <http://www.pjv.nuoua.od.ua/index.php/prikarpatskij-yuridichnij-visnik-1-2-2018>.